

ЛІЙЧАСТОГО ПОСУДУ КУЛЬТУРА — археологічна культура доби **енеоліту**. Час існування — 3700–2800 рр. до н. е. Поширена на тер. Зх. і Центр.-Сх. Європи (від Нідерландів до Зх. України). Утворилася наприкінці 5 — на поч. 4 тис. до н. е. у межиріччі Одера та Вісли на тер. сучас. Німеччини й Польщі на основі місц. мезоліт. племен під впливом наддунай. неоліт. культур. Має декілька локал. варіантів, зокрема на території України (у Волин. і Львів. обл.) поширена т. зв. пд.-сх. група. Перші її пам'ятки випадково виявлені наприкінці 19 ст. У 1930-х рр. Л. п. К. досліджували О. Цинкаловський і М. Смішко, у 2-й пол. 20 ст. — Ю. Захарук і М. Пелешишин. Загалом відомо бл. 300 поселень, розташ. на високих мисах або берегах річок. Житла наземні, стовпової конструкції, з глиняними стінами. Поруч зустрічаються вогнища (деякі з них могли мати основу у вигляді дерев'яного каркаса, обмазаного глиною) та госп. ями. Носії Л. п. К. займалися землеробством і скотарством (з переважанням останнього), знаряддя праці виготовляли найчастіше з кременю, рідше — з кістки, рогу та каменю (сокири з грибоподіб. обухом), дуже рідко — з міді. Характерні типи посуду: горщики з високими лійчастими вінцями (звідси і назва культури), фляги, амфори, друшляки та черпаки з крильцеподіб. або зооморф. ручками, прикрашені орнаментом (штампи у

вигляді прямокутника, овалу, трикутника, zigzag тощо). Особливими знахідками є глиняні модельки сокирок. Поховал. пам'ятки представлені мегалітами. На території України таких комплексів не зафіксовано, однак значну їхню кількість виявлено у Польщі. Л. п. К. контактувала з **трипільською культурою** та **баден. культурою**. У пд.-сх. периферії вона відзначається консервативністю матеріал. культури. Істор. доля носіїв Л. п. К. невідома.

Рекомендована література

1. Захарук Ю. Н. Поселение культуры воронковидных сосудов на Волини // Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Ин-та истории материал. культуры АН СССР. Москва, 1957. Вып. 67;
2. Смішко М. Ю., Пелешишин М. А. Поселення культури лійчастого посуду в с. Малі Грибовичі Львівської області // Мат. і дослідж. з археології Прикарпаття і Волині. Л., 1962. Вип. 4;
3. Археология Украинской ССР. Т. 1. К., 1985;
4. Środowisko naturalne i człowiek nad Górnym Dniestrem – rejon Kotliny Halicko-Bukaczowskiej w pradziejach i wczesnym średniowieczu. Kraków, 2014.
А. М. Гавінський

Бібліографічний опис:

Лійчастого посуду Культура / А. М. Гавінський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-55459>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).